

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ТЕХНОГЕННО-ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
КАФЕДРА ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ТЕХНОГЕННО-ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГЕНДЕРНІ ОСНОВИ БЕЗПЕКИ ТА ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

вибіркова професійна
за освітньо-професійною програмою «Охорона праці»
підготовки бакалавра
у галузі знань 26 «Цивільна безпека»
за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»

Рекомендовано кафедрою
охорони праці та техногенно-
екологічної безпеки
на 2021-2022 навчальний рік.
Протокол від 26 серпня 2021 року №1

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни «Гендерні основи безпеки та трудової діяльності».

2021 рік

Загальна інформація про дисципліну.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Гендерні основи безпеки та трудової діяльності» є основні положення і проблемні питання реалізації гендерної політики в умовах сучасності як у світовому, так і вітчизняному вимірах, в тому числі у секторі безпеки і оборони України; інноваційний напрям теорії безпеки і практичної професійної діяльності як соціокультурний феномен, пов'язаний із формуванням у молодого покоління уявлень про ролі чоловіків і жінок у сучасному суспільстві, знань про гендерні стереотипи і способи їх подолання.

Вивчення дисципліни «Гендерні основи безпеки та трудової діяльності» допоможе здобувачам вищої освіти не просто розуміти на гендерних питаннях, а фахово аналізувати події та суспільні явища з гендерної точки зору, уникати дискримінацій, усвідомлювати свої права і способи їх захисту; також ознайомить з аргументами на підтримку формування суспільних політик з позиції недискримінації і гендерної рівності, які майбутні фахівці зможуть ефективно використовувати у професійній діяльності і публічних дискусіях.

Інформація про науково-педагогічних працівників.

Загальна інформація	Шароватова Олена Павлівна, доцент кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки факультету техногенно-екологічної безпеки, кандидат педагогічних наук, доцент; Цимбал Богдан Михайлович, доцент кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки факультету техногенно-екологічної безпеки, кандидат технічних наук.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінети № 308, 205. Телефон (робочий) – (057)707-34-46 (57).
E-mail	sharovatova.elen@ukr.net; tsembalbogdan@ukr.net
Наукові інтереси*	Зовнішнє насильство на робочому місці: гендерна складова. Насилля в сім'ї та дискримінація під час роботи. Домагання у професійній діяльності.
Професійні здібності*	Професійні знання, досягнення практичного змісту у сфері наукових інтересів, значний досвід викладацької діяльності.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Шароватова О.П.: Питання гендерних особливостей безпеки праці при професійній підготовці фахівців. Аналіз показників безпеки праці у трудовій діяльності жінок і чоловіків. Інноваційні підходи при підготовці фахівців сфери охорони праці для реалізації гендерночутливого підходу у професійній діяльності. Гендерний підхід як інновація в системі підготовки фахівців сфери цивільного захисту. Про гендерні аспекти у змісті навчально-виховного процесу при підготовці майбутніх фахівців з охорони праці.

	Сучасні тенденції сфери охорони праці в аспекті гендерних питань. Особливості реалізації прав жінок на захист від дискримінації за ознакою статі у процесі трудової діяльності. Цимбал Б.М.: Проблема насильства над жінкою в сім'ї. Запобігання професійних ризиків, характерних для жінок. Запобігання сексуальних домагань на роботі – гендерний компонент. Запобігання зовнішньому насильству на робочому місці: гендерний компонент. Шароватова О.П., Цимбал Б.М.: Запровадження гендерної складової до змісту освітніх програм закладів вищої освіти сектору безпеки і оборони України.
--	---

Час та місце проведення занять з дисципліни.

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/time-table/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру з 15.00 до 16.00 щопонеділка у кабінеті № 205, щоп'ятниці у кабінеті № 308. У разі необхідності час додаткової консультації здобувача вищої освіти погоджується окремо.

Мета вивчення навчальної дисципліни «Гендерні основи безпеки та трудової діяльності» полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти системних уявлень про основні питання гендеру та аспекти його реалізації у сфері безпеки та професійній діяльності, забезпеченні компетентностями, знаннями та уміннями, необхідними для застосування у майбутній професійній діяльності.

Перевагою даної дисципліни є залучення здобувачів вищої освіти до актуальних тенденцій сучасної безпекознавчої науки, серед яких дослідження проблем, пов'язаних із питаннями соціальної ролі (гендеру); формування у них уявлень про відмінності між хлопцями та дівчатами, що впливають на становлення особистості; запобігання сформованості у майбутніх фахівців гендерних стереотипів, що історично склались у суспільстві.

Опис навчальної дисципліни.

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни (обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова)	вибіркова професійна	вибіркова професійна
Рік підготовки		2-й
Семестр		3-й
Обсяг дисципліни:		
- в кредитах ЄКТС		5
- кількість модулів		2

- загальна кількість годин		150
Розподіл часу за навчальним планом:		
- лекції (годин)		8
- практичні заняття (годин)		2
- семінарські заняття (годин)		-
- лабораторні заняття (годин)		-
- курсовий проект (робота) (годин)		-
- інші види занять (годин)		-
- самостійна робота (годин)		140
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)		-
- підсумковий контроль (диференційний залік, екзамен)		диф. залік

Передумови для вивчення дисципліни.

Навчальна дисципліна «Гендерні основи безпеки та трудової діяльності» є вибірковою, тому передумовами її вивчення можуть бути наявні у здобувачів вищої освіти уявлення про особливості та значення питань охорони праці у загальному вимірі трудової діяльності та у вимірі сфери професійної діяльності, а також знання безпекознавчого змісту.

Результати навчання та компетентності з дисципліни.

Вивчення навчальної дисципліни «Гендерні основи безпеки та трудової діяльності» повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Дисциплінарні результати навчання	аббревіатура
Аналізувати та використовувати світовий досвід з удосконалення питань охорони праці, розвитку культури виробництва, культури безпеки, реалізації гендерних аспектів трудової діяльності.	ДРН 1
Володіти методами реалізації заходів з профілактики виробничого травматизму, професійної захворюваності, аварійності, прогнозувати їх ефективність, орієнтовану на підвищення рівня безпеки та поліпшення умов праці.	ДРН 2

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Очікувані компетентності з дисципліни	аббревіатура
Здатність до спостереження, аналізу й оцінювання потенційної небезпеки (ризиків) функціонування об'єкту господарювання, виробничого середовища, особливостей трудової діяльності, характеру й умов праці.	ДК 1
Здатність здійснювати облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на об'єктах суб'єкта	

господарювання, аналіз реалізації профілактичних заходів виробничого травматизму та гендерної складової трудової діяльності.	ДК 2
--	------

Програма навчальної дисципліни.

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. Гендер і гендерна рівність.

Тема 1.1. Гендер і гендерна рівність: генезис та основні поняття.

Основні визначення: гендер, гендерні дослідження. Гендерні стереотипи. Особливості гендерної теорії. Гендер як засіб соціологічного аналізу. Розуміння гендеру в рамках жіночих досліджень. Гендер як культурологічна інтерпретація. Гендер як принцип практичного реконструювання сучасного суспільства. Методи вивчення гендеру. Зв'язок між гендером і сексуальністю. Фемінізм як боротьба за рівні права і можливості жінок і чоловіків.

Тема 1.2. Гендерний феномен у практиці турботи.

Гендерний підхід у дослідженнях турботи. Визначення турботи. Компоненти процесу турботи: феноменологічна модель. Пенальті турботи. Турбота як вид трудової діяльності. Фемінізація практик турботи і її пояснення. Дослідження практик турботи: тренди і тематика. Турбота в контексті домашнього простору. Неоплачувана домашня турбота: сімейні відносини. Оплачувана домашня праця: ринкові відносини. Соціальні працівники та домашня турбота. Професіоналізація турботи і її протиріччя. Глобальні ланцюжки турботи. Режимы турботи. Нормативні теорії турботи. Загальна характеристика нормативних теорій турботи. Етика турботи як модель материнських практик. Етика турботи як феміністський демократичний проект. Логіка турботи – принципи упорядкування практик. Стратегії подолання гендерної нерівності.

Тема 1.3. Медико-соціальні аспекти гендерної рівності.

Гендерні відмінності у ставленні до здоров'я. «Жінки більше хворіють, але чоловіки вмирають раніше». Конструювання гендеру та здоров'я. Патріархат і ризики для здоров'я чоловіків. Здоров'я жінок і біомедична модель. Біовлади і медикалізація. Медикалізація репродуктивного циклу жінки. Репродукція і медикалізація. Критика медикалізації і жіночий рух. Дітонародження: медикалізація і критика. Медикалізація менопаузи, менструації і безпліддя. Медицина, лікар і пацієнт: гендерний вимір. Гендерний вимір медицини як професії. Соціальна роль хворого і пацієнта. Гендерна специфіка медичних взаємодій. Інформована пацієнтка як споживач медичних послуг.

Тема 1.4. Гендерна рівність у сфері зайнятості.

Гендерні відмінності у сфері зайнятості: багаторівневий підхід. Гендерна нерівність у сфері оплачуваної зайнятості. Пояснення гендерної нерівності. Гендерні відмінності і емоційна праця. Гендерні відмінності в організаціях і на робочому місці. Культурні фрейми. Гендерні відмінності при прийомі на роботу. Професійні переваги в залежності від гендеру. Динаміка взаємодій на

робочому місці. Інституціоналізація і рутинізація гендерних відмінностей. Гендерна специфіка трудової мобільності. Невидимі бар'єри і механізми мобільності. Сині комірці: мобільність і гендерні бар'єри. Зміни на ринку праці і гендерні відмінності. Суспільство пізньої сучасності і прекарна зайнятість. Гендерні відмінності у стартапах. Чи відбулася гендерна революція у сфері зайнятості: аргументи «за» (революція відбулась) і «проти» (революція не відбулась).

МОДУЛЬ 2. Безпека трудової діяльності: гендерний аспект.

Тема 2.1. Представництво жінок і чоловіків в органах влади як умова безпеки життя і трудової діяльності.

Рівноправність жінок і чоловіків. Стратегії в галузі розвитку, прийняті політичні рішення. Оцінка гендерної ситуації в Україні. Проблеми становища чоловіків. Нормативне забезпечення державної гендерної політики. Основні проблеми сфери забезпечення рівності жінок і чоловіків. Поняття «дискримінація щодо жінок». Головні кроки, здійснені державою упродовж останніх років щодо формування необхідної законодавчої бази.

Тема 2.2. Насилля в сім'ї та дискримінація під час роботи.

Види насильства: фізичне, економічне, психічне, сексуальне. Домашнє насильство та сексуальні зловживання. Зв'язок сексуальних зловживань з дезорганізацією соціально-економічного простору та корупцією. Сексуальні домагання на робочому місці. Маніпулювання об'єктом сексуальних домагань у навчальному процесі, у просуванні по службі тощо. Сексизм у ставленні до жіночої статі. Прояви сексуальних домагань щодо чоловіків. Шляхи попередження сексуальних скривджень: соціальні та психологічні чинники. Протиставлення «ми – хлопці», «ми – дівчата» як причина дисгармонійних взаємин. Причини статевої уніфікації різновидів проявів насилля («буллінгу») серед підлітків. «Школа без насилля» як умова попередження гендерних конфліктів у дорослому віці. Жертви сексуального насильства. Стереотипи в оцінці причин зґвалтувань: необачність та спокусливість поведінки жертв, патопсихологічні риси гвалтівників, стевотипізована поведінка насильника та жертви тощо. Вікові та гендерні особливості жертв і насильників. Психологічні передумови розвитку особистості гвалтівника: патріархальні уявлення про розподіл гендерних ролей, асоціальність мікросередовища розвитку, домінаторні рольові установки в батьківській родині, відсутність досвіду партнерського спілкування з матір'ю та її емоційної підтримки. Психологічні наслідки зґвалтування. Фази психотравми як висхідна основа для психотерапевтичної реабілітації. Особливості спілкування в групах психологічної допомоги. Порнографія та проститування як дискримінація статі. Жіноча проституція, передумови залучення до неї. Різновиди проституції в залежності від особливостей статевої соціалізації дівчаток і хлопчиків. Чоловіча проституція. Особистість «жигало» та хастлерів. Соціально-економічна мотивація чоловіків та жінок щодо сексуальних послуг. Дитяча проституція (baby-pro). Небезпека дитячої порнографії. Педофілія. Психотравми інцестних стосунків. Гомосексуальна проституція. Торгівля «живим товаром». Транснаціональний секс-бізнес. Діяльність Міжнародного

жіночого центру «Ла Страда» в Україні щодо попередження «білого рабства».

Тема 2.3. Гендерний аспект охорони праці: соціальний захист потерпілих на виробництві.

Дотримання роботодавцями вимог ст. 10 Закону України «Про охорону праці» стосовно охорони праці жінок. Створення належних умов праці жінкам у пральнях дошкільних закладів та районних лікарнях. Заходи щодо поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища жінок. Зниження травматизму і підвищення відповідальності роботодавців за стан безпеки і умов праці жінок. Стаття 46 Конституції України. Право громадян на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом. Гендерний аналіз ЗІЗ працівників. Ідентифікація недоліків ЗІЗ та виявлення наслідків гендерної нерівності ЗІЗ жінок. Запровадження заходів з цивільної безпеки (охорони праці) для жінок.

Тема 2.4. Зовнішнє насильство на робочому місці: гендерна складова.

Насильство у професійній діяльності. Насильство з боку людей, що не є членами компанії, клієнти, громадськість. Професії з високим ризиком зовнішнього насильства. Загальні прояви зовнішнього насильства. Форми зовнішнього насильства. Види агресії та чинники, які призводять до її прояву. Профілактичні заходи з попередження зовнішнього насильства. Процедура супроводу та підтримки жертв зовнішнього насильства. Заходи з попередження сексуальних домагань на роботі.

Тема 2.5. Домагання у професійній діяльності.

Актуальність проблеми сексуальних домагань на роботі. Визначення терміну сексуального домагання. Види сексуальних домагань на робочому місці. Дії працівника у випадку сексуального насилля на робочому місці. Навчання з попередження сексуальних домагань на робочому місці. Процедура розгляду скарги жертви сексуальних домагань на робочому місці.

Тема 2.6. Гендерна рівність у секторі безпеки і оборони України.

Гендерна рівність та гендерна дискримінація: визначення основних понять. Гендерні проблеми в сучасній Україні. Вплив збройного конфлікту на жінок і чоловіків. Гендерно зумовлене насильство як вияв гендерної нерівності та порушення прав людини. Інтегрування рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сектор безпеки. Важливість участі жінок у процесах досягнення сталого миру. Гендерна оцінка наслідків реформи в секторі безпеки. Формування гендерної компетентності фахівці сектору безпеки. Етичні кодекси як інструмент запобігання дискримінації та насильству. Шляхи активізації участі жінок у правоохоронних органах. Мережа поліцейських підрозділів проти насильства. Асоціація жінок-поліцейських як приклад самоорганізації жінок-правоохоронців. Виклики впровадження принципу рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в освіту і підвищення кваліфікації в секторі безпеки. Профілактика гендерно зумовленого насильства. Соціальний захист учасників АТО та їхніх сімей.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Заочна (дистанційна) форма					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	модульна контрольна робота	
3 - й семестр						
Модуль 1.						
Гендер і гендерна рівність.						
Тема 1.1. Гендер і гендерна рівність: генезис та основні поняття.	16	2			14	
Тема 1.2. Гендерний феномен у практиці турботи.	14				14	
Тема 1.3. Медико-соціальні аспекти гендерної рівності.	16	2			14	
Тема 1.4. Гендерна рівність у сфері зайнятості.	14				14	
Разом за модулем 1	60	4			56	
Модуль 2.						
Безпека трудової діяльності: гендерний аспект.						
Тема 2.1. Представництво жінок і чоловіків в органах влади як умова безпеки життя і трудової діяльності.	14				14	
Тема 2.2. Насилля в сім'ї та дискримінація під час роботи.	16	2			14	
Тема 2.3. Гендерний аспект охорони праці: соціальний захист потерпілих на виробництві.	16	2			14	
Тема 2.4. Зовнішнє насильство на робочому місці: гендерна складова.	14				14	

Тема 2.5. Домагання у професійній діяльності.	14				14	
Тема 2.6. Гендерна рівність у секторі безпеки і оборони України.	16		2		14	
Разом за модулем 2	90	4	2		84	
Разом	150	8	2		140	

Теми семінарських занять (не передбачено навчальним планом).

Теми практичних занять:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Гендерна компетентність фахівців сектору безпеки України.	2
	Разом	2

Теми лабораторних занять (не передбачено навчальним планом).

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань:

Індивідуальне завдання є однією з форм роботи здобувачів вищої освіти, яка передбачає створення умов для повної реалізації ними творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці. За бажанням здобувач вищої освіти може обрати одну з рекомендованих тем та самостійно виконати поглиблене теоретичне дослідження, результати дослідження оформити звітом у формі реферату, презентації, добірки відеоматеріалів, створення відео- або фоторяду.

Перелік рекомендованих тем для індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

Проект «Це Зробила ВОНА» про видатних жінок в різних сферах суспільства, про яких ми мало що знаємо (мінімум про трьох жінок в одній з наведених сфер):

- 1) архітектурі,
- 2) медицині,
- 3) фізиці,
- 4) хімії,
- 5) історії,
- 6) політиці,
- 7) праві,
- 8) біології,
- 9) авіабудуванні,

- 10) військовій справі,
- 11) програмуванні,
- 12) археології,
- 13) астронавтиці,
- 14) спорті,
- 15) паролімпійських іграх,
- 16) математиці,
- 17) шахах,
- 18) меценатстві,
- 19) релігійній сфері,
- 20) громадській діяльності,
- 21) мистецтві (художниці, поетки, письменниці, співачки),
- 22) правительки країн,
- 23) тощо.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти.

Засобами оцінювання та методами оцінки результатів навчання є: диференційований залік; реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань; творчі проекти; презентації та виступи на наукових заходах; інші види індивідуальних та групових завдань.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою - ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами:

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання.

Поточний контроль проводиться під час настановних занять (лекцій та практичного заняття). Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки

здобувачів вищої освіти за змістом визначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) та набутих навичок під час виконання практичного завдання.

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів:

- поточного контролю роботи здобувача вищої освіти впродовж настановних занять;

- контролю самостійної роботи - виконання здобувачем вищої освіти реферату;

- підсумкового контролю успішності.

До уваги можуть братись *додаткові необов'язкові завдання та науково-дослідна діяльність* здобувача вищої освіти.

З навчальної дисципліни «Гендерні основи безпеки та трудової діяльності» **підсумковий контроль** проводиться у формі диференційованого заліку.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни:

Вид навчальної роботи	Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна сума балів
I. Поточний контроль			
Лекції	4	5	20
Практичне заняття (контрольна робота)	1	20	20
Разом за поточний контроль			40
II. Індивідуальні завдання (науково-дослідні)			60
Самостійна робота / підготовка реферату *			
III. Підсумковий контроль - диференційований залік			-
<i>Додаткові необов'язкові завдання</i>			<i>до 10</i>
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи			100

Поточний контроль.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів у межах лекційного заняття (оцінюється від 0 до 5 балів):

4-5 балів – здобувач володіє навчальним матеріалом, орієнтується в конкретній темі, аргументовано висловлює свої думки та наводить приклади;

1-3 бали – здобувач частково орієнтується в обговорюваній тематиці, може окреслити деякі її аспекти та навести приклади;

0 балів – здобувач не орієнтується в обговорюваній тематиці, не знаходить відповіді на проблемні питання (за змістом лекції), у висловлюваннях щодо окремих положень припускається суттєвих помилок.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка його подання, культура мовлення, емоційність та переконаність, аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти при виконанні контрольної роботи (оцінюється від 0 до 20 балів):

20 балів – вірні відповіді дані на всі запропоновані питання, дотримано всі вимоги до виконання;

17-19 балів – вірні відповіді дані на всі запропоновані питання, але деякі з них недостатньо обґрунтовані або у відповідях наявні незначні помилки;

13-16 балів – вірні відповіді дані на більшу половину запропонованих питань, частина з них недостатньо обґрунтовані або у відповідях наявні (не)значні помилки;

8-12 балів - вірні відповіді дані на більшість запропонованих питань, наявні значні помилки;

4-7 балів – вірні відповіді дані на 50% запропонованих питань (переважно теоретичні), наявні (не)значні помилки;

1-3 бали - вірні відповіді дані менше, ніж на 30% запропонованих питань, наявні значні помилки;

0 балів – відповіді переважно відсутні або робота містить грубі помилки у більшості запропонованих питань.

Викладачем оцінюється повнота розкриття теоретичних контрольних питань та правильність виконання практичних завдань, логічна послідовність викладеного матеріалу, вміння формулювати висновки.

Реферат є складовою контролю *самостійної роботи* здобувачів вищої освіти, який виконується у вигляді письмової роботи під час періоду теоретичного самостійного навчання.

Після самостійного вивчення курсу «Гендерні основи безпеки та трудової діяльності» для отримання допуску до підсумкового контролю здобувач вищої освіти повинен виконати реферат, який виконується у міжсесійний період та має бути поданий для перевірки та рецензування викладачу не пізніше ніж за п'ять діб до терміну складання контролю з дисципліни. Здобувачі вищої освіти, реферати яких пройшли рецензування та зараховані, вважаються допущеними до складання диференційованого заліку з дисципліни. Оцінювання реферату здійснюється у відповідності до визначених критеріїв. У день складання диференційованого заліку реферати на рецензування не приймаються.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти при виконанні реферату (оцінюється від 0 до 60 балів):

58-60 балів – реферат здобувачем вищої освіти виконаний в повному обсязі, на всі визначені питання дані вірні відповіді, використані актуальні джерела інформації, дотримано (всі) вимоги до виконання, зауважень немає;

53-57 балів – реферат виконаний в повному обсязі, визначені питання містять вірні відповіді, використано достатній перелік джерел інформації, дотримано (всі) вимоги до виконання, але наявні незначні помилки;

46-52 бали – реферат виконаний майже на 90 % від загального обсягу, визначені питання містять відповіді, однак перелік використаних джерел інформації потребує розширення, вимоги до виконання дотримано, але у певних складових роботи наявні помилки;

39-45 балів – обсяг виконаного реферату становить 75 % від загального, визначені питання містять відповіді, однак деякі з використаних джерел інформації не є актуальними, вимоги до виконання дотримано, але у певних складових роботи наявні помилки;

32-38 балів – реферат виконаний не повністю, не всі визначені питання містять правильні відповіді, деякі з використаних джерел інформації не є актуальними, у певних складових роботи наявні помилки, технічні вимоги до виконання дотримані не повністю;

25-31 бал – реферат виконаний на 50 % від загального обсягу, визначені питання містять частково правильні відповіді, перелік використаних джерел інформації потребує доопрацювання, дотримані не всі технічні вимоги до виконання;

18-24 бали – виконана лише частина реферату, перелік використаних джерел інформації переважно не є актуальним, у роботі наявні помилки, технічні вимоги до виконання загалом не дотримані;

11-17 балів – обсяг виконаного реферату становить менше 50 % від загального, виконана лише його частина, у роботі наявні невідповідності та помилки, використані джерела інформації не актуальні, технічні вимоги до виконання загалом не дотримані;

6-10 балів – виконана лише частина реферату, наявні суттєві невідповідності, перелік використаних джерел інформації відсутній, наявні граматичні та технічні помилки;

1-5 балів – в цілому обсяг виконаного реферату складає менше 25 % від загального обсягу, відсутній перелік використаних джерел інформації, у роботі наявні невідповідності, (грубі) змістовні, граматичні та технічні помилки;

0 балів – реферат здобувачем вищої освіти виконаний із допущенням грубих помилок при розкритті змісту та наведених відповідей, наявні невідповідності сучасним джерелам інформації або завдання взагалі не виконане.

Викладачем оцінюється повнота та правильність розкриття визначених питань, логічна послідовність викладеного матеріалу, вміння формулювати висновки, акуратність та дотримання вимог в оформленні, самостійність виконання реферату.

Рекомендований перелік тем рефератів для самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Поняття «дискримінація щодо жінок».
2. Основні кроки, здійснені державою упродовж останніх років щодо формування необхідної законодавчої бази з гендерних питань.
3. «Школа без насилля» як умова попередження гендерних конфліктів у дорослому віці.

4. Жертви сексуального насильства.
5. Стереотипи в оцінці причин зґвалтувань: необачність та спокусливість поведінки жертв, патопсихологічні риси гвалтівників, статовотипізована поведінка насильника та жертви тощо.
6. Вікові та гендерні особливості жертв і насильників.
7. Психологічні передумови розвитку особистості гвалтівника: патріархальні уявлення про розподіл гендерних ролей, асоціальність мікросередовища розвитку, домінаторні рольові установки в батьківській родині, відсутність досвіду партнерського спілкування з матір'ю та її емоційної підтримки.
8. Психологічні наслідки зґвалтування.
9. Фази психотравми як висхідна основа для психотерапевтичної реабілітації.
10. Особливості спілкування в групах психологічної допомоги.
11. Порнографія та проституювання як дискримінація статі.
12. Жіноча проституція, передумови залучення до неї.
13. Різновиди проституції в залежності від особливостей статевої соціалізації дівчаток і хлопчиків.
14. Чоловіча проституція. Особистість «жигало» та хастлерів.
15. Соціально-економічна мотивація чоловіків та жінок щодо сексуальних послуг.
16. Дитяча проституція (baby-pro).
17. Небезпека дитячої порнографії.
18. Педофілія.
19. Психотравми інцестних стосунків.
20. Гомосексуальна проституція.
21. Торгівля «живим товаром».
22. Транснаціональний секс-бізнес.
23. Діяльність Міжнародного жіночого центру «Ла Страда» в Україні щодо попередження «білого рабства».
24. Види агресії та чинники, що призводять до її прояву.
25. Профілактичні заходи з попередження зовнішнього насильства.
26. Процедура супроводу та підтримки жертв зовнішнього насильства.
27. Заходи з попередження сексуальних домагань на роботі.
28. Навчання з попередження сексуальних домагань на робочому місці.
29. Процедура розгляду скарги жертви сексуальних домагань на робочому місці.
30. Етичні кодекси як інструмент запобігання дискримінації та насильству.
31. Шляхи активізації участі жінок в правоохоронних органах. Мережа поліцейських підрозділів проти насильства.
32. Асоціація жінок-поліцейських як приклад самоорганізації жінок-правоохоронців.
33. Виклики впровадження принципу рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в освіту і підвищення кваліфікації в секторі безпеки.
34. Профілактика гендерно зумовленого насильства.

35. Соціальний захист учасників АТО та їхніх сімей.

Індивідуальні завдання.

Індивідуальна самостійна робота є однією з форм роботи здобувачів вищої освіти, яка передбачає створення умов для повної реалізації ними творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувач вищої освіти може обрати одну з рекомендованих тем та самостійно виконати поглиблене теоретичне дослідження. Результати дослідження оформити звітом у формі реферату, презентації, добірки відеоматеріалів, створення відео- або фоторяду.

Критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи здобувачів (оцінюється від 0 до 10 балів):

10 балів – самостійна робота здобувачем виконана в повному обсязі;

9 балів – робота виконана в повному обсязі, але допущені незначні помилки;

8 балів – робота виконана майже на 90% від загального обсягу;

7 балів – обсяг виконаних завдань становить 80% від загального обсягу;

6 балів – здобувач виконав лише від 70% від загального обсягу;

5 балів – обсяг виконаної роботи становить понад 50% від загального обсягу;

4 бали – виконана частина роботи складає менше 50% від загального обсягу;

3 бали – виконана частина складає близько 25% від загального обсягу;

2 бали – обсяг виконаних завдань складає лише 10% від загального обсягу;

1 бал – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 10% від загального обсягу;

0 балів – завдання, передбачене для індивідуальної самостійної роботи, здобувачем не виконане.

Викладачем оцінюється розуміння здобувачем вищої освіти понятійного апарату дисципліни, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, встановлювати міжпредметні та внутрішньопредметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), уміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Підсумковий контроль.

Критерії оцінювання знань здобувачів на диференційованому заліку: підсумкову оцінку здобувач отримує протягом семестру шляхом накопичення балів під час поточного контролю.

Перелік теоретичних питань за темами навчальної дисципліни:

1. Гендер.
2. Сексизм.

3. Гендерна соціалізація.
4. Гендерна толерантність.
5. Гендерна ідентичність.
6. Гендерні ролі та стереотипи.
7. Гендерна рівність.
8. Егалітарність.
9. Гендерний розподіл праці.
10. «Жіночі» ролі і «чоловічі» ролі.
11. Гендерно чутлива політика.
12. Дискримінація на ринку праці.
13. Гендерно-рольові дисгармонії.
14. Гендерно чутливий підхід.
15. Гендерна культура.
16. Види гендерної сегрегації праці.
17. Гендерні відмінності в організаціях і на робочому місці.
18. Гендерні відмінності при прийомі на роботу.
19. Гендерні відмінності у ставленні до здоров'я.
20. Нормативно-правові акти із забезпечення гендерної рівності в Україні.
21. Непряма дискримінація.
22. Захищені дискримінаційні ознаки.
23. Підбурювання до дискримінації.
24. Утиск.
25. Представництво жінок і чоловіків в органах влади як умова безпеки життя і професійної діяльності.
26. Рівноправність жінок та чоловіків.
27. Оцінка гендерної ситуації в Україні.
28. Нормативне забезпечення державної гендерної політики.
29. Основні проблеми сфери забезпечення рівності жінок і чоловіків.
30. Розкрийте значення поняття «дискримінація щодо жінок».
31. Насилля в сім'ї та дискримінація під час роботи.
32. Види насильства: фізичне, економічне, психічне, сексуальне.
33. Домашнє насильство та сексуальні зловживання.
34. Види сексуальних домагань на робочому місці.
35. Прояви сексуальних домагань щодо чоловіків.
36. Протиставлення «ми – хлопці», «ми – дівчата» як причина дисгармонійних взаємин.
37. Причини статевої уніфікації різновидів проявів насилля («буллінгу») серед підлітків.
38. «Навчальний заклад без насилля» як умова попередження гендерних конфліктів у дорослому віці.
39. Передумови розвитку особистості гвалтівника: патріархальні уявлення про розподіл гендерних ролей, асоціальність мікросередовища розвитку, домінаторні рольові установки в батьківській родині, відсутність досвіду партнерського спілкування з матір'ю та її емоційної підтримки.
40. Психологічні наслідки зґвалтування.

41. Різновиди проституції в залежності від особливостей статевої соціалізації дівчаток і хлопчиків.
42. Характеристика особистості «жигало» та хастлерів.
43. Дитяча проституція (baby-pro).
44. Небезпека дитячої порнографії.
45. Торгівля «живим товаром».
46. Характеристика діяльності Міжнародного жіночого центру «Ла Страда» в Україні щодо попередження «білого рабства».
47. Зовнішнє насильство на робочому місці: гендерна складова.
48. Насильство у професійній діяльності.
49. Профілактичні заходи з попередження зовнішнього насильства.
50. Процедура супроводу та підтримки жертв зовнішнього насильства.
51. Заходи із попередження сексуальних домагань на роботі.
52. Актуальність проблеми сексуальних домагань на роботі.
53. Гендерна рівність у секторі безпеки та оборони України.
54. Особливості інтегрування рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в секторі безпеки.
55. Важливість участі жінок у процесах досягнення сталого миру.
56. Гендерна оцінка наслідків реформи в секторі безпеки.
57. Формування гендерної компетентності фахівці сектору безпеки.
58. Діяльність асоціації жінок-поліцейських як приклад самоорганізації жінок-правоохоронців.
59. Профілактика гендерно зумовленого насильства.
60. Соціальний захист учасників АТО та їхніх сімей.

Політика викладання навчальної дисципліни.

1. Сумлінне дотримання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).
2. Активна участь в обговоренні навчальних питань, змістовна підготовка до семінарських та практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.
3. Користування мобільними пристроями під час заняття дозволяється тільки з навчальною метою і з дозволу керівника заняття.
4. Під час організації виїзних занять на об'єкти (не)виробничої сфери вимагається суворе дотримання правил безпеки.
5. Здобувач вищої освіти має право дізнатися у викладача навчальної дисципліни про кількість накопичених балів та вести власний облік цих балів.
6. Пропущені заняття, незалежно від причин, здобувач вищої освіти відпрацьовує за графіком консультацій викладача. Відпрацювання понад 70% пропущених занять здійснюється з дозволу деканату факультету.
7. Пропущені заняття можуть бути відпрацьовані у вигляді самостійної підготовки матеріалу теми у письмовому/друкованому вигляді з подальшим його захистом у додатково узгоджений з викладачем час.
8. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту

допускаються реферати, які містять більшу частину оригінального тексту при перевірці на плагіат.

9. До підсумкового контролю допускаються здобувачі вищої освіти, які готували доповіді, успішно виконали поточні завдання, модульні контрольні роботи та мають на більше 15 % пропущених занять.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

1. Цимбал Б.М., Макрецова Н.Я. Проблема насильства над жінкою в сім'ї. *Гендерна політика очима української молоді: слобожанський вимір*: Матер. V Регіон. конк. наук. робіт молод. вчених (22 квітня 2011 р.). Харків, 2011. С. 88-94. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/4086>.
2. Цимбал Б.М., Ачкасова М.А. Запобігання професійних ризиків, характерних для жінок. *«Молодь і технічний прогрес в АПВ» Інноваційні розробки в аграрній сфері*: Матер. Міжнародної науково-практичної конференції. Том 2. Харків: ХНТУСГ, 2018. С. 96.
3. Юр'єва А.С., Цимбал Б.М. Запобігання сексуальних домагань на роботі – гендерний компонент. *«Гендерна політика очима української»*: Матеріали XII Регіонального наукового конкурсу молодих вчених. Харків, Україна, 2019. С. 186-191. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/9409>.
4. Дубина С.І., Цимбал Б.М. Запобігання зовнішньому насильству на робочому місці: гендерний компонент. *«Гендерна політика очима української»*: Матеріали XII Регіонального наукового конкурсу молодих вчених. Харків, Україна, 2019. С. 108-115. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/9408>.
5. Ачкасова М.А., Шароватова О.П. Питання гендерних особливостей безпеки праці при професійній підготовці фахівців. *Регіональна науково-практична конференція «Сучасні підходи до формування професійної самосвідомості фахівців соціальної сфери в умовах реалізації гендерної політики в Україні»*, 23 березня 2017 року, «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, Харків-Куряж.
6. Лугова А.В., Шароватова О.П. Аналіз показників безпеки праці у трудовій діяльності жінок і чоловіків. *Регіональна науково-практична конференція «Сучасні підходи до формування професійної самосвідомості фахівців соціальної сфери в умовах реалізації гендерної політики в Україні»*, 23 березня 2017 року, «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, Харків-Куряж.
7. Шароватова О.П. Інноваційні підходи при підготовці фахівців сфери охорони праці для реалізації гендерночутливого підходу у професійній діяльності. *Модифікація концепції соціально-педагогічної діяльності та соціальної роботи в Україні у контексті реалізації Цілей сталого розвитку суспільства*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції Харків-Куряж (14 грудня 2017 року) / Комунальний заклад «Харківська

гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради / за заг. ред. Г. Ф. Пономарьової. Х.: ФОП Петров В. В., 2017.

8. Шароватова О.П. Гендерний підхід як інновація в системі підготовки фахівців сфери цивільного захисту. *Сучасний стан цивільного захисту України та перспективи розвитку*: Матеріали 20 Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 9-10 жовтня 2018 р. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2018. С. 484-487.

9. Шароватова О.П. Про гендерні аспекти у змісті навчально-виховного процесу при підготовці майбутніх фахівців з охорони праці. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. Педагогічні науки. № 8 (322), листопад 2018, Ч. II. Видавництво ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2018. С. 150-160.

10. Ачкасова М.А., Шароватова О.П. Сучасні тенденції сфери охорони праці в аспекті гендерних питань. *Проблеми та перспективи забезпечення цивільного захисту*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції молодих учених. Харків: НУЦЗ України, 2019. С. 370.

11. Шароватова О.П. Особливості реалізації прав жінок на захист від дискримінації за ознакою статі у процесі трудової діяльності. *Гендер. Екологія. Здоров'я*: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 18-19 квітня 2019 р.). Харків: ХНМУ, 2019. С. 177-178.

12. Гендерна педагогіка: Хрестоматія / за ред. В. Гайденко. Суми : ВТД «Університетська книга», 2006. 312 с.

13. Жінки. Мир. Безпека: Інформаційно-навчальний посібник з гендерних аспектів конфліктів для фахівців сектору безпеки / Колектив авторок. Київ, 2017. 264 с.

14. Марценюк Т. Гендер для всіх. Виклик стереотипам / Тамара Марценюк за участі Олени Богдан. К.: Основи, 2017. 256 с.

15. Марценюк Т. Чому не варто боятися фемінізму. Київ: КОМОРА, 2018. 328 с.

16. Насильство в сім'ї: захист прав потерпілих. Львів.: Львівська політехніка, 2008. 84 с.

17. Стрельник О. Турбота як робота: материнство у фокусі соціології. Монографія. Київ: Критика, 2017. 208 с.

18. Сусллова О. І. Аналіз державної політики та нормативно-правових актів на відповідність принципу рівних прав та можливостей жінок і чоловіків / О.І. Сусллова. Київ: ФОП Москаленко О.М., 2017. 90 с., С. 4-5.

19. Сусллова О. Системні реформи: принципи рівних прав та можливостей жінок і чоловіків і антидискримінаційний підхід. К., 2019. 56 с.

20. Невидимий батальйон»: участь жінок у військових діях в АТО (соціологічне дослідження) / за заг. ред. Тамари Марценюк. К.: ФОП Клименко, 2016. 80 с.

21. Азбука прав працюючих жінок і гендерної рівності. Друге вид. МБП, 2010. 230 с.

22. Андрусак І. Ідея гендерної рівності в українській правовій думці другої половини ХІХ століття. Львів: «Львівська політехніка», 2017. 200 с.

23. Бестік М. Посібник щодо самооцінки з гендерних питань для поліції, збройних сил та сектора правосуддя / Меган Бестік. Женева, 2011. 52 с.
24. Бондаровська В. Школа для батьків. Відповідальне батьківство. К.: ПП «Заценко», 2006. 338 с.
25. Гендер для медій. За редакції М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової. К. 2017. 217 с. 23.
26. Ефективне запобігання та реагування на випадки насильства в сім'ї. Методичний посібник для проведення тренінгів для дільничних інспекторів міліції. Запоріжжя: Друкарський світ, 2010. 364 с.
27. Запобігання домашньому насильству і торгівлі жінками. К.: Україна, 2001. 256 с.
28. Запобігання торгівлі людьми. Навчально-методичний посібник. К.: Міленіум, 2004. 180 с.
29. Келлі Ліз. Насильство щодо жінок і дітей. Новий погляд на поліцейську діяльність, її інноваційність та професіоналізм. Посібник. Львів: Астролябія, 2011. 176 с.
30. Подобна Є. Дівчата зрізають коси. Книга спогадів / російсько-українська війна. Київ : Люта справа, 2018. 346 с.
31. Гендерні стандарти сучасної освіти: збірка рекомендацій. Частина 3. Запоріжжя: Друкарський світ, 2011. 282 с.
32. Соціальні комунікації для фахівців сектору безпеки і оборони: [підручник], Компанцева, Л.Ф. К.: НА СБУ, 2016. 578 с.
33. Стан системи попередження насильства в сім'ї в Україні: правові, психологічні та медичні аспекти. К.: Вид-цтво ФОП Клименко Ю.Я., 2010. 372 с.
34. У дзеркалі громадської думки. Права дитини. Насильство в суспільстві. Трудова міграція та торгівля людьми. К., 2008. 96 с.
35. Фінікін Г. І. Гендерний вимір сучасної військової освіти / Фінікін Г.І. Гілея. № 2. 2013. С. 34-45.

Інформаційні ресурси

1. Сулова О. Викладання гендерної тематики: підходи, проблеми та шляхи їх подолання / Олена Сулова. Київ, 2018. 26 с. URL: http://wicc.net.ua/media/vykladanna_GT.pdf.
2. Блікгойзер А., Х. фон Барген. Що таке гендерна компетентність? [What is Gender Competence? Angelika Blickhäuser and Henning von Bargen]. URL: http://gendertoolbox.eu/toolboxEN/Downloads/5.%20Materials/Engl_PDFsMaterials/5.1.3%20What%20is%20gender%20competence_eng.pdf.
3. Вітер К. Що таке сексуальні домагання? Гендер в деталях. URL: https://genderindetail.org.ua/season-topic/seksualnist/sexualni-domagan-nya-yak-zlochyn-proti-statevoi-svobodi-i-nedotorkannosti-134323.html#_ftn1.
4. Гендер і гендерна рівність. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/12117/Tema_1.pdf?sequence=6&isAllowed=y.
5. Гендерна рівність і розвиток: погляд у контексті європейської стратегії

України. Центр Разумкова: Заповіт, 2016. 232 с. URL: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/soc_gum/usoc/2006_5/7-12.pdf.

6. Гендерне навчання військовослужбовців: посібник [Teaching Gender in the Military: a Handbook]. Женева: DCAF; PfPC, 2016. 214 с. URL: https://www.dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/DCAF_Military_Handbook_Ukrainian_0.pdf.

7. Гендерні проблеми очима студентства: Аналітична доповідь / Л. Гусякова, І. Даниленко, О. Плахотнік, М. Сухомлин. Харків: Райдер, 2009. 64 с. URL: https://genderindetail.org.ua/netcat_files/46/53/Ochyma_studentstva.pdf.

8. Словничок фемінітивів для прес-офіцерів та прес-офіцерок територіальних управлінь Державної служби України з надзвичайних ситуацій / [Уклад. Г. Плачинда]. К., 2018. URL: http://wicc.net.ua/media/Slovnyk_fem.pdf.

9. Франсен, Е. Гендерна нерівність у сфері інформаційної безпеки. Журнал Infosecurity. 13 березня 2018 р. [Francen E. Gender Inequality in Information Security]. URL: <https://www.infosecurity-magazine.com/opinions/gender-inequality-security/>.

10. Kim A.J., Wagner H., Linsey G. Relationship between Personal Protective Equipment, Self-Efficacy, and Job Satisfaction of Women in the Building Trades. *Journal of Construction Engineering and Management*. 2013. Vol. 139, № 10. DOI: 10.1061/(ASCE)CO.1943-7862.0000739.

11. How Can We Fix the Fit of Personal Protective Equipment? URL: <https://www.assp.org/news-and-articles/2019/01/07/how-can-we-fix-the-fit-of-personal-protective-equipment>.

12. Rose A., Rae William Ian Duncombe Personal Protective Equipment Availability and Utilization Among Interventionalists. 2019. Vol. 10. № 2. P. 166-171. URL: <https://doi.org/10.1016/j.shaw.2018.10.001>.

13. ДСТУ 7239:2011. Системи стандартів безпеки праці. Засоби індивідуального захисту. Загальні вимоги та класифікація. [Чинний від 2011-08-01]. URL: http://online.budstandart.com/ru/catalog/doc-page?id_doc=51051.

14. ДСТУ EN 166:2017. Засоби індивідуального захисту очей. [Чинний від 2018-02-01]. URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=75013.

15. ДСТУ EN ISO 13688:2016 Одяг захисний. [Чинний від 2017-10-01]. URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=67538.

16. Одяг та спорядження пожежних. URL: [file:///C:/Users/Dasha/Downloads/Telegram%20Desktop/%D0%9E%D0%B4%D0%B5%D0%B6%D0%B4%D0%B0%20%D0%B8%20%D1%81%D0%BD%D0%B0%D1%80%D1%8F%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5%20%D0%BF%D0%BE%D0%B6%D0%B0%D1%80%D0%BD%D1%8B%D1%85%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Dasha/Downloads/Telegram%20Desktop/%D0%9E%D0%B4%D0%B5%D0%B6%D0%B4%D0%B0%20%D0%B8%20%D1%81%D0%BD%D0%B0%D1%80%D1%8F%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5%20%D0%BF%D0%BE%D0%B6%D0%B0%D1%80%D0%BD%D1%8B%D1%85%20(2).pdf).

17. Центр гендерної культури. Gender culture centre. URL: <https://www.genderculturecentre.org/category/news>.

18. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. URL: <https://www.dsns.gov.ua>.

19. Державна служба України з питань праці. URL: <http://dsp.gov.ua>.

20. Закон України «Про охорону праці» від 14 жовтня 1992 р.

21. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 р.
22. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 8 вересня 2005 року.
23. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (1980 рік)
24. Концепція Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків на період до 2021 року (затверджена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 5.04.2017 р. № 229)
25. Методичні рекомендації з інтеграції гендерних підходів в систему підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони України / Колектив авторів. К., 2020. 274 с.
26. План заходів Міністерства внутрішніх справ України щодо виконання Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2020 року.
27. Постанова Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2018 року № 273 «Про затвердження Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року».
28. Резолюція Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека»
29. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 року 113-р «Про затвердження Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН № 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2020 року»
30. Стратегія гендерної рівності Ради Європи на 2018-2023 роки.
31. Указ Президента України «Про підвищення соціального статусу жінок в Україні» від 25 квітня 2001 року.
32. Декларація МОП основних принципів та прав у світі праці (від 18 червня 1998 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_260.
33. Декларація про захист жінок і дітей в надзвичайних обставинах та в період збройних конфліктів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_317.
34. Деякі питання соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі таких, що можуть загрожувати їх життю та здоров'ю: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.10. 2018 р. №800. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2018-%D0%BF>.
35. Загальна декларація прав людини ООН від 10.12.1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/995_015.
36. Історія жінок-пожежних [History of Women in Firefighting], Redzone, 9 березня 2016 р. URL: <https://www.redzone.co/2016/03/09/history-of-women-in-firefighting>.
37. Кімел М. С. Гендероване суспільство / Майкл С. Кімел / Пер.з англ. К: Сфера, 2003. 490 с. URL: https://gender.org.ua/images/lib/genderovane_suspil.pdf.
38. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (Ред. від 06.10.1999). URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_207.
39. Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_174.
40. Конвенція про використання праці жінок на підземних роботах у шахтах

будь-якого роду (від 30.05.1937 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_134.

41. Конвенція про громадянство заміжньої жінки. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_158.

42. Конвенція про дискримінацію в галузі праці та занять № 111 (Ред. від 24.06.1975р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_161.

43. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок та Факультативний протокол до Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. URL: http://wicc.net.ua/media/convention_cedaw_plus_04.pdf.

44. Конвенція про охорону материнства (переглянута в 1952 році) №103. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_122.

45. Конвенція про політичні права жінок. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_156.

46. Конвенція про рівне винагородження чоловіків і жінок за працю рівної цінності №100 1951 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_002.

47. Конвенція про рівне ставлення й рівні можливості для трудящих чоловіків і жінок: трудящі із сімейними обов'язками №156 (від 23 червня 1981 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_010.

48. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція) від 11.05.2011 р. Довідник для членів парламенту. URL: <https://rm.coe.int/1680093d9e>.

49. Оцінка гендерного впливу на сектор безпеки та оборони України, ООН Жінки в Україні. Київ, 2017. URL: https://www2.unwomen.org//media/field%20office%20eca/attachments/publications/2018/gender%20impact%20assessment%20ukraine%202017_ua_fin.pdf?la=en&vs=2813.

50. Пекінська декларація 1995 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_507.

51. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 7 грудня 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>

52. Про затвердження Інструкції щодо інтеграції гендерних підходів під час розроблення нормативно-правових актів: Наказ Міністерства соціальної політики від 07.02.2020 р. №86. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0211-20>.

53. Про затвердження Методичних рекомендації щодо ідентифікації випадків гендерної дискримінації та механізм надання правової допомоги: Постанова Кабінету Міністрів України (наказ Міністерства юстиції України від 12.03.2019 р. №33). URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/112397___112397.

54. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо внесення до колективних договорів та угод положень, спрямованих на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у трудових відносинах: Наказ Міністерства соціальної політики від 29.01.2020 р. №56. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5627.html?PrintVersion>

55. Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини: Указ Президента України від 25 серпня 2015 року № 501/2015. Офіційний вісник України. 2015. № 69. Ст. 2257.

56. Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства: Постанова Кабінету Міністрів України (спільний Наказ Міністерства соціальної політики та МВС від 13.03.2019 р. №369/180, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 02.04.2019 р. за №333/33304). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0333-19>.

57. Про затвердження Типового положення про мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 р. № 654. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/654-2018-%D0%BF>.

58. Про затвердження Типового положення про притулок для осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 р. № 655. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/655-2018-%D0%BF>.

59. Про затвердження Типової програми для кривдників: Наказ Міністерства соціальної політики від 01.10.2018 р. №1434. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1222-18>.

60. Про протидію торгівлі людьми: Закон України від 20 вересня 2011 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#Text>

61. Словник гендерних термінів / [Укладач З. В. Шевченко]. Черкаси: 2016. 336 с. URL: <http://a-z-gender.net/ua/patriarhatnij-ta-patriarxalnij.html>.

62. Стратегія врахування гендерної складової у випадках надзвичайної ситуації, МАВ. URL: <https://www.mav.asn.au/what-we-do/policy-advocacy/emergency-management/genderand-emergency-management>.

63. Трансверсальна програма Ради Європи з питань гендерної рівності (2012). URL: <https://rm.coe.int/09000016807b8030>.

64. Цілі сталого розвитку 2016-2030. Представництво ООН в Україні. URL: <http://un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>.

Розробники:

доцент кафедри охорони праці
та техногенно-екологічної безпеки
канд. техн. наук

Богдан ЦИМБАЛ

доцент кафедри охорони праці
та техногенно-екологічної безпеки
канд. пед. наук, доцент

Олена ШАРОВАТОВА